

© Scenă din *Gelozie și tranziție* de Tudor Popescu la Ploiești (regia: Emil Mandric)

DIN PERSPECTIVA FINALULUI...

GELOZIE ȘI TRANZIȚIE de Tudor Popescu ● **TEATRUL „TOMA CARAGIU” DIN PLOIEȘTI** ● **Data reprezentației: 20 septembrie 1996** ● **Regia: Emil Mandric** ● **Decorurile: Daniel Răduță** ● **Costumele: Anca Răduță** ● **Distribuția: Mihai Coadă (Veve), Delia Seceleanu (Didina), Dumitru Palade (Maestrul), Florica Dinicu (Dora), Marian Despina (Pelin), Daniel Chirea (Polițaiul).**

Teatrul „Toma Caragiu” din Ploiești a deschis stagiunea în mod exemplar, cu o premieră românească. Merită a fi semnalat acest lucru mai ales acum, când, de câțiva ani buni, dramaturgia națională e pe post de Cenușăreasă în repertoriile celor mai multe teatre ale țării. Faptul e cu atât mai apreciabil cu cât e vorba despre o piesă nouă a unui dramaturg de talent și de prestigiu: Tudor Popescu.

Atent, ca întotdeauna, la realitatea trăită de noi toți, Tudor Popescu a ales drept țintă a săgeților sale satirice un fenomen caracteristic, vizibil cu ochiul liber și ajuns la proporții îngrijorătoare în societatea „de tranziție” în care ne aflăm – hoția. Bineînțeles, însă, piesa nu este și nu intenționează să fie o „demascare”, o „punere la zid”, o „denunțare” cu aprigă mână cetățenească a acestui fenomen nociv, adevărată plagă a vieții noastre de

azi. Tudor Popescu este un autor cu un dezvoltat simț al comicului și cu o experiență recunoscută în mânăuirea mecanismelor care, într-o piesă, într-un spectacol, pot stârni râsul, un râs binefăcător, eliberator de inhibiții și complexe. El a scris, așadar, pe tema hoției, o comedie. O comedie de situații, al cărei erou principal – dacă îl putem numi așa – e un hoț, un găinar mărunt, fără mari ambiții, dar „obligat” să fure pentru a satisface gusturile și năzurile iubitei (sau nevestei) sale, o nesățioasă și frivolă Didina. Naiv, nepriceput și îndrăgostit, Veve mai suferă și de o boală incompatibilă cu „meseria” lui (într-o primă variantă, comedia s-a numit „O boală incompatibilă”), și anume gelozia. Aceasta îl împinge când la tentative de sinucidere – la care el recurge oriunde s-ar afla, și mai ales în casele unor „clienți” unde intră pentru a jefui –, când la dorința de a ucide ființa iubită. Personaj dramatic, complex, nu? Nu, pentru că autorul nu zăbovește mult asupra caracterizării sau analizei psihologice a protagonistului și nici a altor personaje, ci creează situații, uneori neașteptate, purtându-l pe candidul Veve pe un adevărat drum inițiativ, pentru a cunoaște treptele ierarhice ale hoției din zilele noastre. La îndemnul Didinei, Veve practică furtul cu program, plecând la drum cu o listă de obiecte „anvizajate”, ca o listă de cumpărături. Dar un „client”

al său, specialist de înaltă tehnicitate în materie, îi servește o lecție de profesionalism de un comic savuros, în care întâlnim toți termenii specifici intrați în vocabularul actual al procesului nostru de tranziție spre tehnologiile avansate. Este una dintre scenele cele mai reușite ale piesei; și ale spectacolului, de altfel. Următoarea etapă a „inițierii” păgubosului Veve e întâlnirea cu afaceristul Pelin, care îi dezvăluie mecanisme și tertipuri proprii lumii îmbogățităilor tranziției. Replicile, spirituale, revelatoare, ne plasează cu haz în atmosfera perioadei de trecere de la comunism la capitalism.

Nu-i vom găsi în piesă sau pe scenă pe adevărații păgubiți ai acestor șarlatani. Normal, am fi trecut în dramă, iar Tudor Popescu a vrut doar să ne facă să râdem, văzându-i cum se fură între ei, de la cel mai mic până la cel mai mare. Finalul-surpriză ne lămurește: totul a fost un spectacol, jucat de înșiși pușcăriașii „travestiți” în propriile personaje și reprezentat în cinstea Zilei Poliției. Din perspectiva acestui final, plin de tâlc, trecem cu vederea și unele pasaje mai neverosimile ale piesei și închegarea cam subredă pe alocuri și ne mulțumim să mai râdem o dată, în ritmul voios al „Macarenei” (se putea să lipsească?) pe care o dansează toți cu voie-bună.

Emil Mandric, autor, se pare, al acestui final „moral” dar nu lipsit de haz, a realizat un spectacol alert, valorificând bine situațiile și savoarea replicilor. În scenografia creată de Daniel Răduță (bine găsite panourile mobile, cu schimbări rapide, dar stângaci rezolvat interiorul „Maestrului”, cu patul în primul plan) și Anca Răduță (costumele – posibile), actorii s-au adaptat ritmului și întâmplărilor, fără mari probleme de compoziție, dar cu adecvare în conturarea tipurilor: neliniștitul Veve, naiv și chinuit (Mihai Coadă, verosimil), nostima fâșneată, ambițioasă și cu presupuse infidelități Didina (Delia Seceleanu, convingătoare), „Maestrul” sigur pe meseria lui (Dumitru Palade, cu apreciatele sale calități de nuanțare și filtrare a replicilor), guraliva Dora (Florica Dinicu, plauzibilă), verosul Pelin (Marian Despina, mai puțin tranșant conturat), Polițaiul (Daniel Chirea).

MARGARETA BĂRBUȚĂ

PREMIERĂ ABSOLUTĂ